

Kohtuasi C-462/19**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

13. juuni 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia (Riiklik Turgude ja Konkurentsi Komisjon, Hispaania)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

12. juuni 2019

Kaebaja:

Asociación Estatal de Empresas Operadoras Portuarias (ASOPOINT)

Vastustaja:**Põhikohtuasja ese**

Põhikohtuasja ese on karistuse määramine IV sadama stividoriteenuste sektori töösuhete reguleerimise lepingu (edaspidi „IV stividoriteenuste raamleping“) allkirjastajatele, põhjusel et töötajate üleminekuga seotud tingimused on konkurentsivastased.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Eelotsusetaotluse ese on stividoriteenuseid osutavate töötajate üleminekut käsitlevate riigiseste õigusaktide kooskõla ELTL artikliga 101. Õiguslik alus on ELTL artikkel 267.

Eelotsuse küsimused

- Kas ELTL artiklit 101 tuleb tõlgendada nii, et ettevõtjate ja töötajate esindajate vahelisi kokkuleppeid, mis eksisteerivad ka kollektiivlepingute nime all, tuleb pidada keelatuks, kui nendega määratakse kindlaks SAGEPiga seotud

töötajate üleminek ettevõtjatele, kes sellest äriühingust lahkuvad, ja selle ülemineku toimumise viis?

- Kas juhul, kui vastus eelmisele küsimusele on jaatav, tuleb ELTL artiklit 101 tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellised riigisisesed õigusnormid nagu kuninga dekreetseaduse 9/2019 sätted, kuivõrd need hõlmavad kollektiivlepinguid, millega kehtestatakse teatav töötajate ülemineku vorm, mis läheb kaugemale tööküsimustest ja millega ühtlustatakse kaubandustingimused?

- Kas juhul, kui leitakse, et nimetatud õigusnormid on liidu õigusega vastuolus, tuleb ELi õiguse esimest ja selle tagajärgi puudutava Euroopa Kohtu praktikat, mis tuleneb muu hulgas kohtuotsustest *Simmenthal* ja *Fratelli Costanzo*, tõlgendada nii, et see kohustab sellist avalik-õiguslikku asutust nagu Riiklik Turgude ja Konkurentsi Komisjon jätma kohaldamata riigisisesed õigusnormid, mis on ELTL artikliga 101 vastuolus?

- Kas juhul, kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, tuleb ELTL artiklit 101 ja nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 1/2003 asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta ning kohustust tagada ELi õigusnormide tõhusus tõlgendada nii, et need nõuavad, et selline haldusasutus nagu Riiklik Turgude ja Konkurentsi Komisjon määraks ettevõtjatele, kes käituvad kirjeldatud viisil, trahvid ja karistumaksud?

Viidatud liidu õigusnormid

ELTL artikkel 101.

15. detsembri 1976. aasta kohtuotsus *Simmenthal Spa vs. Ministero delle finanze* (35/76, EU:C:1976:180).

22. juuni 1989. aasta kohtuotsus *Fratelli Costanzo vs. Comune di Milano* (103/88, EU:C:1989:256, punktid 28–33).

16. juuli 1992. aasta kohtuotsus *Dirección General de Defensa de la Competencia vs. Asociación Española de Banca Privada jt* (C-67/91, EU:C:1992:330). Kohtujurist Jacobsi 10. juuni 1992. aasta ettepanek (C-67/91, EU:C: 1992:256).

30. märtsi 1993. aasta kohtuotsus *Corbiau vs. Administration des contributions* (C-24/92, ECLI:EU:C:1993:118, punkt 15).

21. septembri 1999. aasta kohtuotsus *Albany* (C-67/96, EU:C:1999:430).

9. septembri 2003. aasta kohtuotsus *CIF* (C-198/01, EU:C:2003:430).

31. mai 2005. aasta kohtuotsus *Syfait jt* (C-53/03, EU:C:2005:333).

19. septembri 2006. aasta kohtuotsus *Wilson* (C-506/04, EU:C:2006:587, punktid 49 ja 51–53).

12. jaanuari 2010. aasta kohtuotsus Petersen (C-341/08, EU:C:2010:4, punkt 80).
17. juuli 2014. aasta kohtuotsus Torresi (C-58/13 ja C-59/13, EU:C:2014:2088, punkt 22).
9. oktoobri 2014, TDC (C-222/13, EU:C:2014:2265, punktid 30–32).
11. detsembri 2014. aasta kohtuotsus komisjon vs. Hispaania (C-576/13, EU:C:2014:2430).
6. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:664, punktid 17 ja 19).
22. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus EasyPay ja Finance Engineering (C-185/14, EU:C:2015:716, punkt 37).
14. septembri 2017. aasta kohtuotsus The Trustees of the BT Pension Scheme (C-628/15, EU:C:2017:687, punkt 54).
20. septembri 2018. aasta kohtuotsus Montte (C-546/16, EU:C:2018:752, punktid 23 ja 24).
- EFTA kohtu 19. aprilli 2016. aasta kohtuotsus (kohtuasi E 14/15, Holship Norge AS vs. Norsk Transportarbeiderforbund, punktid 41 ja 52).

Viidatud riigisiseseid õigusnormid

4. juuni 2013. aasta seadus 3/2013 riikliku turgude ja konkurentsi komisjoni loomise kohta (Ley 3/2013 de creación de la Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia). Artikli 1 lõike 1 lõige 1, artikli 2 lõige 2, artikli 5 punkt f, artikli 25 lõige 2, artikli 29 lõige 2, artikkel 23 ja artikli 36 lõige 2.

3. juuli 2007. aasta konkurentsi kaitse seadus 15/2007 (Ley 15/2007 de Defensa de la Competencia, edaspidi „LDC“). Artiklid 1 ja 4.

Kuninga 12. mai 2017. aasta dekreetseadus 8/2017, millega muudetakse sadama kaubakäitlusteenuseid osutavatele töötajatele kohaldatavat korda (Real Decreto-ley 8/2017, por el que se modifica el régimen de los trabajadores para la prestación del servicio portuario de manipulación de mercancías), et täita Euroopa Liidu Kohtu 11. detsembri 2014. aasta kohtuotsust, mis tehti kohtuasjas C-576/13 (rikkumismenetlus 2009/4052) (BOE nr 114, 13.5.2017, lk 39641). Artikli 2 lõiked 1 ja 2, esimene ja teine üleminekusäte ning esimene lisasäte.

29. märtsi 2019. aasta dekreetseadus 9/2019, millega muudetakse 1. juuni 1994. aasta seadust 14/1994, millega reguleeritakse ajutist tööjõudu vahendavate ettevõtjate tegevust, et kohandada nende tegevus sadama stividoriteenuste tegevusalale, ja viiakse lõpule sadamateenuseid osutavate töötajate suhtes kohaldatava korra õiguslik kohandamine (Real Decreto-ley 9/2019, que modifica

la ley 14/1994, por la que se regulan las empresas de trabajo temporal, para su adaptación a la actividad de la estiba portuaria y se concluye la adaptación legal del régimen de los trabajadores para la prestación del servicio portuario) (BOE nr 77, 30.3.2019, lk 328361). Artikkel 4.

Põhikohtuasja asjaolude ja menetluse kokkuvõte

- 1 Stividoriteenustele kohaldatavat korda Hispaanias iseloomustas aastaid see, et see tegevusala oli reserveeritud ainuõiguslikult juhtimisühingutega nende eri koosseisudes (SEED, APIE, SAGEP) liitunud stividoriteenuseid osutavatele töötajatele.
- 2 Selles korras oli sisuliselt üks tegevusala reserveeritud, mis tähendas teoreetiliselt, et tööle võeti eelisjärjekorras ja tegelikult ainuõiguslikult juhtimisühingutega seotud töötajaid. See kord eeldas, et need juhtimisühingud, kelle aktsionärid pidid stividorettevõtjad olema, pidid alati tegutsema ülemineku vahendajatena.
- 3 See süsteem kehtis kuni ajani, mil asuti täitma kohtuotsust komisjon *vs.* Hispaania (C-576/13), milles Euroopa Kohus tuvastas, et kaubakäitlusteenuste osutamiseks kasutatava tööjõu juhtimise kord Hispaanias on vastuolus ELTL artiklis 49 tunnustatud asutamisevabadusega, kuna selle kohaselt kohustati teiste liikmesriikide ettevõtjaid registreeruma SAGEPis, et palgata esmajärjekorras selle ühingu pakutud töötajaid, kellest minimaalne arv tuleb tööle võtta alaliselt.
- 4 Selle otsuse täitmiseks võeti vastu kuninga 2017. aasta dekreetseadus. Selles õigusaktis sätestati ühelt poolt sadama kaubakäitlusteenuse osutamiseks sadamatöötajate palkamise vabadus kahest perspektiivist: ühelt poolt kehtestati kaubakäitlusteenuse osutamiseks töötajate palkamisel täielik vabadus, et teha lõpp selleks SAGEPiga seotud töötajatele reserveeritud õigusele; teiselt poolt ei pidanud stividorettevõtjad enam SAGEPis osalema.
- 5 Kuninga 2017. aasta dekreetseaduse esimene üleminekusäte näeb ette kolmeaastase üleminekuperioodi (kuni 14. maini 2020) SAGEPide järk-järgult kohandamiseks uuele õiguslikule raamistikule.
- 6 Seega võivad SAGEPi aktsionärid kuni 14. novembrini 2017 kas jätkata selles aktsiaseltsis osalemist või sellest individuaalselt lahkuda, müües oma aktsiad ülejäänud aktsionäridele, kes otsustasid aktsiaseltsi jääda, kusjuures need võisid otsustada aktsiakapitali uue jaotuse ja võtta vastu uusi aktsionäre. Kui ükski aktsionär ei otsusta SAGEPisse jääda, siis selle tegevus lõpetatakse. Lisaks võivad praegused SAGEPid kogu üleminekuperioodi jooksul otsustada oma tegevuse lõpetada või seda jätkata.
- 7 Alates 14. maist 2020 peavad alles jäänud SAGEPid otsustama, kas nad lõpetavad oma tegevuse või jätkavad seda sadama tööhõivekeskusena (Centro Portuario de Empleo (CPE)) või ajutist tööd vahendava ettevõtjana. Sellest hetkest alates kehtivad SAGEPidele vaba turu eeskirjad.

- 8 Kuninga 2017. aasta dekreetseaduse teises üleminekusättes on sätestatud, et üleminekuperioodil peavad kõik stividorettevõtjad, olenemata sellest, kas nad kuuluvad või ei kuulu SAGEPisse, kasutama oma stividoritegevuses aastast aastasse arvestuses minimaalse protsendi määral SAGEPiga seotud töötajaid.
- 9 Kuninga 2017. aasta dekreetseaduse esimeses lisasättes on ette nähtud, et kehtivad kokkuleppelised eeskirjad tuleb kohandada sellele uuele korrale ühe aasta jooksul, kusjuures kollektiivlepingute sätted, mis ei ole selle kohustusega kooskõlas, mis piiravad lepinguvabadust sadama kaubakäitlusteenuste või kaubandusteenuste valdkonnas või piiravad konkurentsi, on algusest peale õigustühised.
- 10 Alates 29. juulist 2013 on kohaldatav IV stividoriteenuste raamleping, mille on sõlminud sektori ettevõtjate esindajana Riiklik Stividor- ja Laevandusettevõtjate Ühendus (Asociación Nacional de Empresas Estibadoras y Consignatarias de Buques, ANESCO) ja töötajate esindajana ametiühingud Coordinadora Estatal de Trabajadores del Mar (Riiklik Meretöötajate Koordinaator, CETM), Unión General de Trabajadores (Töötajate Keskliit, UGT), Comisiones Obreras (töölise komisjonid) ja Confederación Intersindical Galega (Galeegi Ametiühingute Konföderatsioon, CIG).
- 11 Pärast kuninga 2017. aasta dekreetseaduse jõustumist loodi läbirääkimiskomisjon muu hulgas IV stividoriteenuste raamlepingu muutmiseks. Selleks et saavutada eesmärk, „et ametiühingud kohustuvad säilitama sellel perioodil sotsiaalse rahu“, „kohustuvad“ ANESCO ja sellega seotud äriühingud „tagama kuni 30. septembrini 2017 SAGEPide poolt tööle võetud sadamastividoride tööhõive 100% ulatuses“.
- 12 6. juulil 2017 võeti vastu IV stividoriteenuste raamlepingu muudatus, mis seisnes seitsmenda lisasätte lisamises, mille kohaselt ettevõtjad, kes otsustavad SAGEPist lahkuda, võtavad üle (s.t neile kantakse üle) stividoriteenuste töötajad, kes kuulusid kuninga 2017. aasta dekreetseaduse jõustumise ajal SAGEPi personali koosseisu, proportsionaalselt nendele ettevõtjatele SAGEPis kuulunud aktsiate arvuga. See tähendab, et see personal võib vabatahtlikult ühineda SAGEPist lahkunud ettevõtjatega, säilitades samal ajal oma töötingimused. Samamoodi on SAGEPi tegevuse lõpetamise korral töötajatel samuti õigus sellele, et nad üle võetakse.
- 13 Selle lisasätte kohaselt reguleerivad seda olukorda ettevõtjate üleminekule kohaldatavad eeskirjad ning IV stividoriteenuste raamleping ja valdkondlikud kollektiivlepingud, kuni need asendatakse uue lepingu või kollektiivlepinguga.
- 14 Seejärel tehti IV stividoriteenuste raamlepingusse veel kaks muudatust, mis käsitlevad ühist eesmärki kehtestada ülevõtmise kohustus kollektiivlepinguga, et tagada SAGEPide aktsionäride lahkumise korral SAGEPide töötajatele 100% tööhõive. Üks neist andis üleriigilisele valdkondlikule ühiskomiteele volitused, et ta saaks tõlgendada töötajate ülevõtmise tingimusi ja lahendada vaidlusi, mis võivad tekkida lahkumisprotsessis. Teisega muudeti seitsmendat lisasätet, lisades

sellele teise lõigu, mille kohaselt pidid (stividoride jaoks) vabatahtlikku ülevõtmist stividorettevõtjasse, mis lahkub SAGEPist kuninga 2017. aasta dekreetseaduse esimese üleminekusätte alusel, reguleerima muu hulgas range neutraalsuse põhimõte, et vältida, et ettevõtjad, kes lahkuvad SAGEPist, satuvad ebasoodsamasse konkurentsiolukorda, ning proportsionaalsuse põhimõte, mis puutub otsusesse selle kohta, kui palju töötajaid üle võetakse. Ettevõtja, kes lahkub, SAGEP ja töötajate esindajad võivad siiski kokku leppida erinevad või täiendavad kriteeriumid, tingimusel et need on kooskõlas range neutraalsuse põhimõttega ja üleriigiline valdkondlik ühiskomitee kiidab need heaks.

- 15 Kuninga 2017. aasta dekreetseadusega SAGEPist lahkumise taotlemiseks ette nähtud kuue kuu jooksul esitas taotluse ainult üks stividorettevõtja, nimelt Sagunto sadama SAGEPist (SESARSA). Ettevõtja teatas sellest SESASA-le 13. novembril 2017.
- 16 Alates hetkest, kui ettevõtja teatas oma kavatsusest SESASast lahkuda, pandi nii selle ettevõtjale kui ka teiste tema kontserni kuuluvate ettevõtjate suhtes toime rida tegusid, mis on oluliselt kahjustanud nende äritegevust ja konkurentsivõimet ning mida võib konkurentsiameti (Dirección de Competencia) hinnangul pidada boikoteerimiseks.
- 17 Kui SAGEPist lahkumise menetlust alustati, viidi muudetud IV stividoriteenuste raamlepingu kohaselt läbi lepingulise ülevõtmise menetlus ning kutsuti kokku valdkondlik ühiskomitee, kes kinnitas, et ettevõtja, kes soovib lahkuda, võtab üle 19 töötajat, mis vastab 19,02% tema osalusest SAGEPi aktsiakapitalis.
- 18 CNMC konkurentsiamet algatas 3. novembril 2017 ANESCO ja ametiühingute CETM, UGT, tööliste komisjonide, Langile Abertzaleen Batzordeaki (LAB), CIG ja Eusko Langileen Alkartasuna (ELA) vastu IV stividoriteenuste raamlepinguga seotud karistuse määramise menetluse.
- 19 Konkurentsiamet kvalifitseerib eespool kirjeldatud tegevuse ELTL artikliga 101 ja LDC artikliga 1 keelatud tegevuseks, sest vaatamata kuninga 2017. aasta dekreetseaduse esimesele üleminekusättele on ettevõtjad ja ametiühingud jõudnud kokkuleppele (mis on avaldatud kollektiivlepinguna), milles kehtestatakse ettevõtjatele rida täiendavaid kohustusi, näiteks SAGEPi stividoriteenuseid osutavate töötajate ülevõtmise kohustus proportsionaalselt lahkuda otsustanud äriühingu eelneva osalusega aktsiakapitalis ja teatavate tööhõive liikidega, mille on kehtestanud komisjon, kuhu kuuluvad turul tegutsevate ettevõtjate (taotleja konkurendid) ja töötajate esindajad.
- 20 Konkurentsiameti arvates tähendavad niisugused kokkulepped ettevõtjatevaheliste äritingimuste kehtestamist, mis ei piirdu üksnes kollektiivläbirääkimistega, vaid piiravad lahkumisõiguse kasutamist ja seega vaba konkurentsi tingimusi, mis kavatseti õigusnormide muutmisega pärast Euroopa Liidu Kohtu otsust tagada. Seega tegi konkurentsiamet 12. novembril 2018 otsuse ettepaneku, milles ta järeldas, et nimetatud tegevus kujutab endast põhjendamatu, eaproportsionaalset

ja diskrimineerivat meedet, mis kahjustab sadama kaubakäitlusteenuste osutamiseks töötajate palkamise vabadust ja selle teenuse osutamiseks tegevusluba omavate ettevõtjate vabadust osaleda või mitte osaleda äriühingutes, mille põhitegevusala on tööjõu pakkumine, ning rikub seega LDC artiklit 1 ja ELTL artiklit 101.

- 21 Enne CNMC karistuse määramise asja menetlemise lõpetamist jõustus 31. märtsil 2019 kuninga 2019. aasta dekreetseadus. Selle õigusaktiga antakse sotsiaalpartneritele võimalus kehtestada kokkulepete või kollektiivlepingutega SAGEPide töötajate kohustuslik ülevõtmine juhul, kui ettevõtjad soovivad SAGEPidest lahkuda, kujundada ennast ümber sadama tööhõivekeskuseks (CEP) või tegevuse lõpetada.
- 22 Eelkõige on kuninga 2019. aasta dekreetseaduse artiklis 4 sätestatud, et ametiühingud ja tööandjate ühendused võivad tööhõive stabiilsuse tagamiseks kehtestada kokkuleppe või kollektiivlepinguga vajalikud ülevõtmismeetmed nende töötajate töö säilitamiseks, kes töötasid kuninga 2017. aasta dekreetseaduse jõustumise ajal sadama kaubakäitlusteenuste osutajatena ja jätkavad nende teenuste osutamist. Sel viisil, kui ettevõtjad ei ole enam SAGEPi aktsionärid või kui SAGEPide tegevus lõpetatakse, kohaldatakse, juhul kui ametiühingud ja ettevõtjate ühendused nii kokku lepivad, töötajate ülevõtmise mehhanismi, mis peab olema läbipaistev, objektiivne ja õiglane. Kui luuakse sadama tööhõivekeskus, võtab see ettevõtjana endise SAGEPi töötajad üle.
- 23 Lisaks pikendatakse kuninga 2019. aasta dekreetseadusega lahkumisõiguse kasutamise tähtaega kogu kuninga 2017. aasta dekreetseaduses ette nähtud üleminekuperioodile, st 14. maini 2020. Seepärast oleks sellel õigusaktil *de facto* teatav tagasiulatuv jõud, kuna see tähendaks enne selle jõustumist üle võtmise kohta tehtud otsuste, sealhulgas põhikohtuasja esemeks olevate otsuste valideerimist nii, et see oleks vastuolus kuninga 2017. aasta dekreetseadusega, mis nägi ette ühe aasta pikkuse tähtaja kokkulepete kohandamiseks ja tunnistas tühiseks kokkulepped, mida ei olnud kohandatud.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 24 Poolte argumente ei esitata.

Eelotsusetaotluse põhjenduste kokkuvõte

- 25 Esimene küsimus, mille CNMC tõstatab, on tema kohtu staatus. Selle kohta tuleb ta alustuseks meelde viit nõuet, mis peavad olema täidetud selleks, et organ oleks „kohus“: organ peab olema asutatud seaduse alusel, alaline, tema otsused peavad olema kohustuslikud, menetlus peab olema võistlev, organ peab kohaldama õigusnorme ja olema sõltumatu.

- 26 Seaduse alusel asutamise kohta tuleb CNMC meelde, et tema tegevust reguleerib seadus 3/2013; see tõendab, et seaduse alusel asutamise tingimus on täidetud, ja tõendab selle organi alalisust.
- 27 Mis puutub CNMC otsuste kohustuslikkusse, siis Hispaania õiguses loetakse CNMCd avalik-õiguslikuks asutuseks ja seadus 3/2013 annab talle pädevuse kohaldada ELTL artikleid 101 ja 102, ilma et see pädevus sõltuks pooltevahelisest kokkulepest, ning tema otsused on poolte suhtes täitmisele pööratavad ja siduvad.
- 28 Menetluse võistlevuse kohta kinnitab CNMC, et Hispaania õigusnormidega on tagatud, et karistuse määramise menetlus CNMC-s on võistlev. Seega tehakse CNMC nõukogu otsused ELTL artiklite 101 ja 102 kohaldamise kohta menetluses, kus toimub ära kuulamine, mille käigus huvitatud pooled saavad esitada argumente ja tõendeid seoses iga pädeva asutuse tehtud järjestikuste aktidega, esitades teavet asjaolude kohta, seoses nende õigusliku kvalifitseerimise ja vastutusega, mis võib nendel pooltel seoses nende asjaoludega olla. Lisaks reguleerib karistuse määramise menetlust ülesannete lahususe põhimõtte, mis nõuab menetluse liigendamist kaheks etapiks: uurimiseks ja otsuse tegemiseks, mida teevad eraldi organid (konkurentsiamet ja nõukogu), mis on mõlemad CNMC osad, ja ilma igasuguse välise sekkumiseta.
- 29 Konkurentsiamet viib läbi uurimise, algatab karistuse määramise menetluse ja viib seda menetlust läbi ning esitab nõukogule otsuse ettepaneku. Nõukogu kaalub uurimisorgani ettepanekut ja poolte lõppargumente ning võib korraldada kohtuistungit. Menetluse lõpus teeb ta otsuse, mis on täitmisele pööratav ja mille peale saab esitada kaebuse halduskohtule ning milles ta kohaldab LDC-d ning juhul, kui mõjutatakse Euroopa Liidu sisest kaubandust, ELTL artikleid 101 ja 102.
- 30 Mis puutub nõudesse, et organ peab selleks, et see oleks kohus, kohaldama õigusnorme, siis CNMC leiab, et see on samuti täidetud. Lõpuks, organi sõltumatuse kohta kinnitab CNMC, et seaduse 3/2013 artikli 2 lõikes 1 on sätestatud, et see komisjon tegutseb oma tegevuse läbiviimisel ja eesmärkide täitmisel korralduslikult ja funktsionaalselt iseseisvalt ning täielikult sõltumatult. Selle seaduse artiklis 3 on omakorda selle komisjoni organite liikmetel keelatud küsida või vastu võtta juhised üheltki avalik-õiguslikult või eraõiguslikult asutuselt.
- 31 CNMC väidab lisaks, et tal on kolmanda isiku staatus haldusasutuse suhtes, mis võib olla tema kontrolli all, ta täidab oma ülesandeid täiesti iseseisvalt ning on kaitstud välise sekkumise või surve eest, mis võivad ohustada tema liikmete kohtuliku arutelu sõltumatust. Lisaks on CNMC nõukogu otsused viivitamatult täitmisele pööratavad. Teiselt poolt peab CNMC täitma oma ülesandeid menetlusosalisi ja nende menetluse esemesse puutuvaid huve arvestades täiesti objektiivselt ja erapooletult. Lisaks ei saa tema liikmeid ametist tagandada.

- 32 CNMC tuletab meelde, et Euroopa Kohus on menetlusse võtnud eelotsusetaotluse, mille esitas selle komisjoni eelkäija, Tribunal de Defensa de la Competencia (konkurentsikohus, TDC), andes sellele vastuse, ilma et ta oleks analüüsinud selle organi õigust eelotsusetaotlust esitada. Kohtujurist Jacobs siiski tegi selle analüüsi oma ettepanekus ja järeldas, et ei ole kahtlust, et TDCd tuleb pidada kohtuks.
- 33 CNMC märgib sellega seoses, et tema sõltumatus on veelgi suurem kui tema eelkäijal, ning väidab, et kui TDCd peeti sõltumatuks, siis tuleb seda enam pidada sõltumatuks CNMCd.
- 34 Teiselt poolt nimetab CNMC kohtuotsust Syfait jt, et lükata tagasi selle kohtuotsuse tema olukorras kohaldamise võimalus, kuna selles kohtuasjas oli Epitepi Antagonismou arenguministri järelevalve all ning selle liikmete ametisse nimetamise tühistamise või ametist vabastamise suhtes ei kehtinud eritagatised. Ta väidab samuti, et Euroopa Komisjonil on konkurentsiküsimustes evokatsiooniõigus ainult siis, kui kohaldatakse Euroopa Liidu kehtestatud konkurentsieeskirju, ja see oli olemas juba siis, kui Euroopa Kohus võttis TDC esitatud eelotsusetaotluse menetlusse.
- 35 Kokkuvõttes väidab CNMC, et teda tuleb pidada „liikmesriigi kohtuks“ ELTL artikli 267 tähenduses.
- 36 Kohtuasja sisuliste küsimuste kohta märgib CNMC, et ELTL artikliga 101 on samamoodi nagu LDC artikliga 1 keelatud ettevõtjatevahelised kokkulepped, mille eesmärk või tagajärg on konkurentsi piiramine Euroopa turul. LDC artikliga 4 on siiski keelatud kohaldada artiklit 1 tegevusele, mis tuleneb seaduse kohaldamisest.
- 37 Euroopa Kohtu praktikas on korduvalt leitud, et ELTL artiklit 101 kohaldatakse ettevõtjate suhtes, kes ühtlustavad turul teenuste osutamise tingimusi, ning et ettevõtja mõiste on Euroopa Liidu õiguse autonoomne mõiste. Lisaks on Euroopa Kohus selgitanud, et miski ei takista konkurentsieeskirjade kohaldamist töötajate ühendustele (näiteks ametiühingud), tingimusel et nende tegevus läheb neile omastest küsimustest kaugemale ja selle eesmärgiks või tagajärjeks on kaubandusküsimuste ühtlustamine.
- 38 Selles suhtes on kohtuotsusega Albany välistatud kollektiivlepingute *per se* konkurentsieeskirjade kohaldamisalast välja jätmine, nii et konkurentsiasutused peavad eelnevalt analüüsima kokkuleppe laadi ja eset, enne kui nad järeldavad, kas ELTL artikli 101 lõige 1 on või ei ole kohaldatav. Kohtuotsuses Viking kollektiivlepingu kohaldamisest tulenevate asutamisevabaduse piirangute kohta valitseb seisukoht, et kuigi töötajate kaitse eesmärk on põhiõigus, mis võib põhimõtteliselt õigustada ühe asutamislepinguga tagatud põhivabaduse piiramist, peavad need meetmed olema sobivad õiguspärase eesmärgi saavutamiseks ega või minna kaugemale sellest, mis on selle saavutamiseks vajalik.
- 39 Seega, kui kokkulepe või kollektiivleping läheb nendest valdkondadest kaugemale (näiteks palga, puhkuse, tööaja, töökorralduse küsimused), peaksid

konkurentsiasutused vastavalt kohtuotsusele Albany analüüsima nende laadi ja eset, enne kui nad otsustavad, see kuulub konkurentsieskirjade kohaldamisalasse või mitte. Sellises analüüsis ei tule erilist tähelepanu pöörata mitte ainult lepingus käsitletud küsimustele, vaid ka sellele, kas lepingus on kehtestatud kohustusi kolmandatele isikutele või mõjutatakse teisi turge viisil, mis ei ole kollektiivläbirääkimiste eesmärgiga õigustatud.

- 40 Samamoodi otsustas EFTA kohus kohtuotsuses *Holship Norge AS versus Norsk Transportarbeiderforbund*: tingimusi tuleb analüüsida iga üksikjuhtumi puhul eraldi, kuid ühtede töötajate eesõigust teiste ees ega boikoteerimismeetmete kehtestamist lepingu heakskiitmise eesmärgi saavutamiseks ei saa pidada lubatuks.
- 41 CNMC hinnangul lubab kuninga 2019. aasta dekreetseadus – teatades, et seda tehakse SAGEPiga varem seotud stividoritöötajate tööõiguste järgimise huvides – niisuguste kollektiivlepingute sõlmimist, mis näevad ette ülemineku vaidlusalustel tingimustel.
- 42 Samuti on olemas väljakujunenud kohtupraktika, mis tunnustab liidu õiguse esimuse põhimõtet. Nii märkis Euroopa Kohus kohtuotsuses *CIF*, et „ettevõtjate tegevuse korral, mis on vastuolus EÜ artikli 81 lõikega 1 ja mis on tingitud riigisestest õigusnormidest või mida soositakse nende õigusnormidega, mis kinnitavad nende õiguslike tagajärgede õiguspärasust või võimendavad neid, konkreetselt hindade kindlaks määramise ja turu jagamise osas, on liikmesriigi konkurentsiasutus, kellele on muu hulgas ülesandeks tehtud EÜ artikli 81 järgimise tagamine, kohustatud välistama nimetatud riigisese õigusnormi kohaldamise; ei või määrata karistusi ettevõtjatele, kes on osalenud tegevuses, mida teostati siis, kui niisugune tegevus oli riigisese õigusnormi endaga nõutav; võib määrata tegevuses osalenud ettevõtjatele karistusi tegevuse eest, mis on teostatud pärast seda, kui nimetatud riigisese õigusnormi kohaldamine on otsustatud välistada, kui see otsus on muutunud nende suhtes lõplikuks; võib määrata karistusi ettevõtjatele, kes osalevad tegevuses, mida teostati siis, kui nimetatud riigisese õigusnorm lihtsalt toetas või hõlbustas seda tegevust, tingimusel et see asutus võtab nõuetekohaselt arvesse selle õigusliku raamistiku eripära, milles ettevõtjad tegutsesid“.
- 43 CNMC leiab siiski, et seda kohtuotsust ei tule vahetult kohaldada, kuna käesolevas kohtuasjas on ettevõtjatel lubatud sõlmida ainult kollektiivlepingutes ette nähtud kokkuleppeid.
- 44 Kõike seda arvestades kahtleb CNMC, kuidas tuleb tõlgendada ELTL artiklit 101, et määrata kindlaks, kas võib asuda seisukohale, et tegevus, mida teostati juhul, milles on algatatud kohtuasi, kuulub selle artikli esimeses lõigus kehtestatud keelu alla või mitte.
- 45 Teiselt poolt on CNMC seisukohal, et oluline võib olla ka kohtupraktika, mis tuleneb Euroopa Kohtu otsustest *Fratelli Costanzo*, *Petersen* või *The Trustees of*

the BT Pensión Scheme, mille kohaselt on liikmesriikide haldusasutused kohustatud tagama nende õigusnormide täieliku tõhususe, jättes vajaduse korral kõik nendega vastuolus olevad riigisisese õigusnormid omal algatusel kohaldamata, taotlemata või ootamata selle riigisisese õigusnormi seadusandja poolt või muus põhiseaduslikus korras eelnevat kehtetuks tunnistamist.

TÖÖDOKUMENT